

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-12-04
Besvaras senast
2025-12-18

Till socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall (M)

2025/26:210 Rätten till teckenspråk genom livet

Sverige erkände svenskt teckenspråk redan 1981, men över 40 år senare saknas fortfarande en nationell politik som garanterar dövas rätt till språk, utbildning, information och delaktighet. Än i dag är svenskt teckenspråk inte erkänt som ett nationellt minoritetsspråk. Resultatet är att döva i dag systematiskt utestängs från utbildning, arbetsmarknad, vård, demokrati och rättigheter, trots att rättigheterna finns inskrivna i lagar och konventioner som barnkonventionen och funktionsrättskonventionen. Trots detta fortsätter staten att behandla svenskt teckenspråk som ett kommunikationsstöd, inte som det fullvärdiga språk det är.

Sveriges Dövas Riksförbund lyfter upp konsekvenser av att politiken inte lever upp till vare sig lagstiftning eller internationella åtaganden.

Barn får inte undervisning på sitt språk eftersom svenskt teckenspråk inte omfattas av modersmålsrätten och specialskolan inte är tillgänglig via fritt skolval. Döva barn garanteras inte undervisning på och i svenskt teckenspråk eftersom språket inte omfattas av modersmålsrätten och skollagen saknar tydliga språkgarantier. Specialskolan kan inte väljas fritt utan många tvingas först misslyckas i kommunal skola innan de får tillgång till en teckenspråkig miljö. Döva ungdomar hindras från att gå det gymnasieprogram de själva vill eftersom Riksgymnasiet tillämpar en 4-sökandegräns.

Demokratin brister när samhällsinformation, valkampanjer och kriskommunikation saknar översatt information till svenskt teckenspråk.

Arbetslivet stänger ute döva, bland annat genom självfinansieringsprincipen som gör tolktjänst till en kostnad för arbetsgivaren. Dessutom nästan halverades tolkstödet för tolk i arbetslivet 2025, vilket lett till färre tolktimmar, avslag på mötestolkning och arbetsgivare som avstår från att anställa eller inkludera döva.

Vården och omsorgen sviktar när personal saknar teckenspråkskompetens och tolkning inte garanteras. Det påverkar både patientsäkerhet och självbestämmande.

Produktion av teckenspråkig film och scenkonst saknar långsiktiga villkor, trots att svenskt teckenspråk är ett nationellt kulturarv och en central del av ett levande kulturliv.

Äldre döva blir dubbelt isolerade, eftersom äldreomsorgen saknar teckenspråkig miljö.

Döva nyanlända fastnar i utanförskap, då de inte får undervisning i svenskt teckenspråk och diskrimineras i reglerna för permanent uppehållstillstånd.

Därför föreslår Sveriges Dövas Riksförbund en nationell handlingsplan för dövas rättigheter och svenskt teckenspråk för att tydliggöra statens ansvar, säkra rätten till språk i praktiken, skapa likvärdighet i hela landet, stärka Sveriges internationella trovärdighet och bevara och utveckla svenskt teckenspråk.

Mot denna bakgrund vill jag ställa följande frågor till socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall:

1. Vilka åtgärder avser ministern och regeringen att vidta för att säkerställa att döva får lika rättigheter och säkerställa rätten till svenskt teckenspråk?
2. Avser ministern och regeringen att erkänna svenskt teckenspråk som ett nationellt minoritetsspråk?
3. Avser ministern och regeringen att göra funktionsrättskonventionen till lag?

.....

Nadja Awad (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Rebecca Heinemann